

*Stijgende werkdruk baart onrust op redacties
De dEUS-discussie voortgezet: stop de neerwaartse spiraal
JAM mobiliseert rond auteursrechten
Ren de Vree: van Villamedia.nl naar Waalsweekblad.be
Vlaamse Overheid en VVJ lanceren nieuwe journalistenuitwisseling met Nederland*

BELGIE-BELGIQUE

PB

8900 IEPER I

3/8/36

afgiftekantoor Ieper

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

23 mei 2008 - nummer 114 - Verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel



mei
2008

INHOUD

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
VVJ en Arteveldehogeschool lanceren Werkbelevingsenquête	4
Wim De Vilder, Marjan Justaert en Kathleen Huys getuigen over hun werkbeleving	4-5
Meer journalisten kandidaat bij sociale verkiezingen	6
De dEUS-discussie voortgezet: VVJ doet dubbele oproep	8
Peter Vantyghem en Tom Peeters over zin en onzin van embargo's	8-9
JAM boekt verlies, maar niet ten koste van de leden-auteurs	10
<i>Het Volk</i> is niet meer	11
Journaliste Teugels dwingt Financiën tot openbaarheid	12
IPV Antwerpen viert 20ste verjaardag	12
Rechtbank Tongeren laat molestering RTL-cameraman ongestraft	13
Dexia-persprijzen belonen diepgravend journalistiek werk	14
SCHEEF BEKEKEN	13
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Ren de Vree: een Nederlander verslaat Wallonië	15
BOEKEN	16
TECHNO	17
SERVICE	
KBS-journalistenbeurzen voor moslimberichtgeving	7
JAM houdt algemene ledenvergadering op 7 juni	14
Vlaamse overheid en VVJ lanceren nieuwe journalistenuitwisseling met Nederland	20
DE DEADLINE VOORBIJ	
Dietert Bernaers over dEUS en klein Pierke	18
ONDER EMBARGO	19

De Nikon-fotopersprijzen zijn uitgereikt, en ondermeer deze fraaie momentopname van Belga-fotojournalist Benoît Doppagne werd met een palm bedacht. 'Regeringsformatie' - zo heet het beeld - haalde het in de categorie 'Nieuws'. In diezelfde categorie kwam ook Tony Van Galen van Het Belang van Limburg als laureaat uit de bus. In het totaal dongen 73 fotografen met 651 foto's mee naar een van de acht Nikon Press Photo Awards. Freelance fotograaf Cédric Gerbehaye ging met een sterke beeldreportage over de burgeroorlog in Oost-Congo met de hoofdprijs lopen. (Foto Benoît Doppagne / Belga)



De Journalist

Uit de VVJ

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18



DRUK, DRUK, DRUK

Journalistiek: een prachtige job. Maar ook wel uitputtend en opslopend. In die mate dat geest en lichaam er soms onder gaan lijden. En dat je, tegen alle dromen en verlangens in, niet zelden gedwongen wordt er voortijdig mee te stoppen.

Zo omschrijven collega's meer dan eens hun stiel. Ook nu weer, op de pagina's 4 en 5 van dit blad, doen enkelen dat. En zo is het maar net: journalistiek *is* een job uit de duizend en zeker als *youngster* doe je niets liever dan je het vuur uit de sloffen te lopen. Maar dan breekt plots de veer. Veel te vroeg voor velen van ons. Of misschien zingen we het wel nog een tijdlang uit, maar dan gebeurt dat in zo'n gestresste werksfeer dat niemand er nog baat bij heeft.

Dat de werkdruk op redacties de jongste jaren fel is toegenomen is een understatement. Met de ontzuiling en privatisering van de media (zie de teloorgang van *Het Volk* op pagina 11) ontstond een soms driftige slag om het nieuws. Intussen dompelden de technologische ontwikkelingen alle journalisten onder in een niet aflatende informatievloed. Het internet genereert aan de lopende band (al dan niet relevante) data. En terwijl tot vijf jaar terug een enkeling op de redactie vooral die ene fax in de gaten moest houden, lopen nu systematisch alle mailboxen over. Dezelfde technologische revolutie voerde bovendien de eigen nieuwsproductie de digitale snelweg op. Zo komt het dat journalisten tegenwoordig behalve voor de krant of het radionieuws ook nog een stuk voor de website of een stand-up voor het tv-journaal moeten produceren.

De tol van een en ander voor journalisten wordt zwaar onderschat. Hoe hip en leuk hun job ook kan lijken, ze lijden ook onder de nadelen van de informatiemaatschappij. Zeker wanneer ze ook nog eens worden opgejaagd door onoordeelkundige en soms ronduit misplaatste personeelsevaluaties – een gele kaart voor de VRT – kan het niet anders dan dat collega's gefrustreerd de rol lossen.

Dat kan en moet anders. Vooral redactiechefs en mediadirecties moeten beseffen dat citroenen niet oneindig kunnen worden uitgeperst. En dus dient er op de redacties dringend te worden gezorgd voor voldoende personeel om alle klussen te klaren. Voor voldoende opleidings- en bijscholingsmogelijkheden ook. Een correcte toepassing van de recuperatie- en vakantieregelingen. Een personeelsbeleid dat mensen voldoening schenkt en stimuleert in plaats van frustreert en wegjaagt. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat journalisten nog vroeger uitstromen dan ze nu al doen?

Pol Deltour

ARTEVELDEHOGESCHOOL EN VVJ VOEREN ONDERZO

Hoe beleven Vlaamse journalisten hun werk? Te horen aan vele getuigenissen dezer dagen, valt het alvast met de werkdruk steeds minder mee. De blijvende verscherping van de concurrentie speelt daarin een belangrijke rol, net zoals de invoering van almaar nieuwe technologieën en complexere werkprocessen. Van journalisten wordt steeds meer verwacht, kortom. Maar zijn ze daarom ook ongelukkiger? Derven ze vrije tijd en ontspanning, moeten ze inleveren op hun gezinsleven? Of is er toch zoveel niet aan de hand, en wordt de werklust voldoende gecompenseerd door voldoeninggevendende factoren? De intellectuele uitdaging bijvoorbeeld, of de autonomie van het werk, of de waardering die men ervoor krijgt?

*De Gentse Arteveldehogeschool en de VVJ sloegen de handen in elkaar om het aan de weet te komen. Het resultaat is de enquête die u bij dit nummer van *De Journalist* vindt. Wééral een enquête, horen we sommigen alvast denken. Toch dringen we aan op een zo ruim mogelijke deelname, omdat de thema's werkstress en aanverwanten meer dan ooit de sociale topic bij uitstek zijn – in de journalistiek zoals elders. Hoe groter de participatie, hoe wetenschappelijker verantwoord de conclusies die de vorsers van Arteveldehogeschool kunnen trekken. En hoe steviger meteen de basis waarop de VVJ en klassieke vakbonden de problemen kunnen aankaarten aan de diverse sociale onderhandelingstafels in de mediabedrijven.*

Wie dat wil, kan de enquête tot 30 juni ook online invullen via www.journalist.be. Het spreekt voor zich dat alle formulieren met absolute discretie worden verwerkt. De enquêteresultaten worden binnen afzienbare tijd in dit magazine gepubliceerd.

*In afwachting trokken Marleen Teugels en Kristof Mory alvast naar drie collega's om een getuigenis over hun werkbeleving te noteren. Misschien brengen de ervaringen van Wim De Vilder (VRT-tv), Marjan Justaert (*De Morgen*) en Kathleen Huys (VRT-radio) u wel op ideeën.*

Pol Deltour, Marleen Teugels en Kristof Mory

**VRT-NIEUWSANKER WIM DE VILDER:
'MIDDAGJOURNAAL VERDUBBELDE DE WERKDruk'**

"Het ongelooflijk boeiende aan deze job is dat ik bij alles wat er gebeurt op de eerste rij mag zitten", vertelt Wim De Vilder. "Ik mag van heel dichtbij de dingen meemaken en wat ik observeer vertalen naar gewone mensentaal. Ik doe dit graag. Elke avond opnieuw ben ik gelukkig als het nieuws goed in elkaar zat, als we mooie beeldverslagen hadden en de mensen goed werden geïnformeerd. Ik haal heel veel energie en voldoening uit mijn job. De bijhorende stress moet ik erbij nemen, soms 365 dagen op 365, vrije dagen inbegrepen. In de praktijk komt het er op neer dat we permanent stand-by zijn. We zijn maar met zes nieuwsankers voor vier nieuwsuitzendingen per dag. Ik ben al een paar

keer moeten weghollen op een leuk feestje met vrienden."

Het brandpunt van televisiejournalistiek ligt voor Wim De Vilder in het moment dat het nieuws de ether ingaat. "Omdat dit klokvast gebeurt, komt hier serieus wat stress bij kijken", vertelt Wim De Vilder.

"Hoe minder tijd je ter beschikking krijgt, hoe groter de werkdruk."

"De piek situeert zich tussen vijf en zeven, in de twee tot drie

uur voorafgaand aan de uitzending. De stress zit niet in het aantal uren werk, maar in de intensiteit ervan. Ik moet héél geconcentreerd werken. Op het eind van de dag ben ik vaak echt moe. Geregeld gebeurt het dat tijdens de uitzending nog van alles verandert. De volgorde van het nieuws wijzigt bijvoorbeeld als stukken niet klaar zijn. Soms komt er nog nieuws binnen tijdens de uitzending. De stresspiek komt ook voort uit het feit dat je verschillende dingen tegelijk moet doen. Je moet tegelijk teksten lezen én aanpassen, én denken aan het interview dat eraan komt. De mensen thuis zien met andere woorden maar een stukje van waar ik op dat moment mee bezig ben."

"Ik beleef een werkpiek wanneer de meeste mensen hun werkdag afbouwen, terwijl ook voor mij er op dat moment reeds een hele werkdag op zit. Eens een mindere dag hebben, kun je je als nieuwsanker eigenlijk niet veroorloven. Dan ben ik minder scherp tijdens de uitzending."

"De stresspieken die ik meemaak zijn typisch voor een nieuwsanker dat op de redactie werkt. Met langetermijnstress zou ik minder goed om kunnen. Maar journalisten die veldwerk doen hebben vaak nog méér stress, bijvoorbeeld als een bron het op een afgesproken uur laat afweten. Eindredacteuren moeten aldoor lastige beslissingen nemen. Dat is ook stress."

De Vilder is van mening dat kortetermijnstress op lange termijn gevolgen heeft. "Ik werk nu negen jaar als nieuwsanker", zegt De Vilder, "Als ik een aantal dagen véél onder tijdsdruk heb gewerkt, voel ik dat. Vijf jaar geleden was dat nog niet het geval. Als het een tijdje zeer druk is geweest probeer ik minder hooi op mijn vork te nemen. Dat is niet altijd ge-

STRAKS NOG EEN
STUKJE OVER STRESS OP
HET WERK



EK NAAR WERKBELEVING JOURNALISTEN

makkelijk.”

Een nieuwsanker krijgt met specifieke stress af te rekenen. De Vilder: “Slaap is belangrijk als ik de daaropvolgende dag verschillende uitzendingen moet presenteren. Slaaptekort betekent dat ik er misschien niet voor honderd procent bij ben tijdens de uitzending.”

De verwerking van het nieuws ligt ook niet altijd voor de hand. “Tijdens de uitzending ben je met inhoudelijke en technische dingen bezig, niet met de verwerking van de dingen die je meemaakt”. “Dat gebeurt pas achteraf. De hele nacht volgend op de nieuwsuitzendingen van 09.11 heb ik de vliegtuigen op mijn netvlies voorbij zien vliegen.”

Het werk op de nieuwsdienst is er de jongste decennia niet gemakkelijker op geworden. “De invoering van het middagjournaal heeft de werkdruk verdubbeld”, beklemtoont De Vilder. “Vooral voor de journalisten te velde is dat een grote extra belasting. Alles moet ‘s middags klaar zijn. In de namiddag maak je een tweede nieuwsitem. Journalisten maken twee nieuwsitems per dag in plaats van één. Technische middelen maken het bovendien mogelijk om meer en meer op het laatste moment dingen binnen te trekken. Mensen volgen de technologie.”

**MARJAN JUSTAERT (DE MORGEN):
‘EEN DROOMJOB, MAAR SOMS WIL MIJN HOOFD
NIET MEER MEE’**

Krantenjournalisten weten wat het is om hard te werken. “Ik heb het geluk gehad als stagiair bij *De Morgen* te kunnen beginnen”, zegt Marjan Justaert, “En, typisch voor *De Morgen*, ik werd meteen voor de leeuwen gegooid. Het was zwemmen of verzuipen. *De Morgen* is van oudsher nogal nipt qua personeel. Je hebt er niet de luxe om drie dagen aan één artikel te werken. Dat is altijd al zo geweest. Sommige collega’s schrijven vijf stukken per dag. Ik schrijf er twee, drie, afhankelijk van de hoeveelheid nieuws van de dag. Ik heb het me eigen gemaakt om voor elk artikel wat research te doen.”

Justaert heeft veel dromen en ambities. Maar soms is er frustratie. “Ik zou bijvoorbeeld meer onderzoek willen doen”, zegt ze. “Maar dat neemt meer tijd in beslag en die is er niet altijd.” Werken voor de krant is ook zeer veeleisend. Justaert: “Ik werk vijfenvierzig, vijftig uur per week. Soms heb ik, volgens de beurtrol, zondagdienst na een hele week intensieve artikelen. Na zo’n week wil mijn hoofd soms niet meer mee. Versta me niet verkeerd: journalistiek is voor mij een droomjob. Mijn werk is zo boeiend en afwisselend! Ik zou niets anders willen doen. Toch denk ik soms dat deze droomjob niet voor altijd zal zijn.”

“Onderzoek geeft aan dat journalisten sneller en sneller uit het beroep stappen. Vroeger bleef je gemiddeld 13 jaar, tegenwoordig slechts 11 jaar journalist. De beroepsgroep kent een zeer grote uitstroom van vrouwen. Moederschap en journalistiek blijken moeilijk te combineren. Vandaag heb ik nog geen kinderen, maar als ik er ooit aan begin, zal het niet evident zijn in deze job. Hier gaat een mouw aan moeten worden gepast. Vandaag kan ik het nog allemaal doen, maar soms vrees ik dat ik er vroeg of laat uit zal moeten stappen.”

**VRT-RADIONIEUWSPRESENTATRICE KATHLEEN HUYS:
‘MEER TAKEN VOOR JOURNALISTEN’**

Ook het radionieuws maken gebeurt sneller en sneller. “Ik doe dit vak graag”, zegt Kathleen Huys. “Ik vind actualiteit heel interessant. Ik maak er een punt van om het nieuws zo duidelijk mogelijk, in een logische volgorde uit te leggen. Daar ben ik op een passionele manier mee bezig. Het geeft veel voldoening als de mensen er graag naar luisteren. Gehoord, gezien, gelezen worden is de absolute drijfveer van de meeste journalisten. De manier waarop radio tegenwoordig gemaakt wordt, levert méér nieuws op, maar houdt ook méér en méér taken in voor de journalisten.”

“Vroeger brachten we elk uur een nieuwsbericht”, aldus Huys. “Sinds de VRT vorig jaar het ‘Nieuwsproject’ heeft ingevoerd brengen we om het half uur radionieuws. De invoering van de centrale nieuwsredactie voor radio en televisie heeft grote gevolgen voor het takenpakket van de journalisten.”

“Als een collega op reportage naar Marokko gaat, kunnen de redacties van radio en televisie op hem een beroep doen. Dat is een voordeel. We briefen hem samen. Als de journalist ter plaatse is maakt hij niet één maar verschillende nieuwsitems. Ook de digitalisering verhoogt de werkdruk. Vroeger kwamen we met bandjes naar de studio die letterlijk werden ‘geknipt’ en ‘geplakt’. Vandaag stoppen we een *flash card* in de computer. We knippen en plakken zelf. Voor de journalisten is dat extra werk. We hebben hier geen technici meer bij nodig. We moeten wel een hoop nieuwe technologie onder de knie hebben. Ter illustratie van het nieuws voegen we bijvoorbeeld meer en meer klankbestanden toe alsof we ter plaatse aanwezig zijn. Het nieuws staat daardoor dicht bij de feiten. Maar voor de journalist in kwestie neemt het werkvolume toe. We brengen méér nieuws, bereiken méér mensen, maar de job is veel zwaarder dan vroeger.”

Om meer dan één reden is radiowerk slopend. “Bij radio heb je zeer onregelmatige uren”, zegt Kathleen Huys. “Dat went nooit. De avond voor ik om vier uur op moet ben ik niet ontspannen. Wie nooit vroeg werkt, weet niet wat het is.”

“Sinds het ‘Nieuwsproject’ moeten we ook meer diensturen hier doorbrengen om aan een voltijdse job te geraken. Vroeger stonden vier ochtenddiensten voor een volledige werkweek. Nu wordt elk uur geteld. Alleen voor 6 uur worden onze uren dubbel geteld. Een collega die pas bevallen is en heel veel ochtenden doet legde me uit dat ze gedwongen is om viervijfde te gaan werken. Zoals meer en meer collega’s.”



Kathleen Huys (Foto VRT – Lies Willaert)

MEER JOURNALISTEN KANDIDAAT BIJ SOCIALE VERKIEZINGEN

Luc Vanheerentals

Conform de nationale trend is het aantal kandidaten voor de sociale verkiezingen in de mediabedrijven sterk toegenomen.

Volgens vakbondssecretaris Lode Verschingel (LBC) is dat bij zowel kranten en weekbladen als in de audiovisuele sector het geval. "De lijsten zijn op die manier veel representatiever geworden dan voorheen", aldus Verschingel. "Ook meer journalisten zijn van hun troon gekomen, en hebben zich kandidaat gesteld voor ondernemingsraad of comité voor veiligheid."

De thema's tijdens de voorbije verkiezingscampagne waren in de hele mediasector dezelfde. Verschingel: "Het kernprobleem is de steeds stijgende werkdruk en de toenemende flexibiliteit die gevraagd wordt van het personeel. Wat de problemen nog erger maakt, is dat ook steeds meer polyvalentie geëist wordt van de journalisten. Men krijgt hoe langer hoe minder kans om vakjournalist te zijn. Iedereen moet alles kunnen. Veel heeft natuurlijk te maken met de toenemende mediaconcentratie in ons land. De krant wordt hoe langer hoe meer een product. De eindredacteur bijvoorbeeld, die vroeger een veredelde letterzetter was, is momenteel de manager van de nieuwsdienst en staat hiërarchisch boven de journalist. Deze evolutie stelt ook journalistiek-deontologische problemen."

De toenemende werkdruk, flexibiliteit en polyvalentie stellen almaar hogere eisen aan journalisten. De lonen daarentegen gaan er in deze tijden van sterk stijgende inflatie op achteruit. "Stilzwijgend werd met de dagbladuitgevers wel afgesproken dat men de barema's voor de journalisten zou blijven indexeren volgens de oude CAO van 1994. Men past echter de gezondheidsindex toe en die ligt onder de inflatie. Sinds 14 jaar is er dus een permanente ontwaarding aan de gang van het journalistenloon." (zie ook DJ van april)

Getraumatiseerd

Verklaart dat waarom er meer journalisten prijken op de vakbondlijsten in de krantensector? Verschingel: "In de jaren '70 speelden de journalisten een bepalende rol in de strijd voor betere arbeidsvoorwaarden. Hun engagement viel echter in de jaren '90 helemaal stil. Het werknemersgilde heeft het voorbije decennium duidelijk in de touwen gehangen door de vele herstructureringen en ontslagen in mediabedrijven, maar nu gaat het duidelijk terug de andere richting uit. Door hun kandidatuurstelling heeft een aantal mensen willen duidelijk maken dat ze de evolutie niet meer pikt en er iets wil aan doen. Ook bij de delegees van de journalistenbond VVJ zie ik een dergelijke ontwikkeling."

Bij *De Tijd* bijvoorbeeld was er tijdens de Antwerpse periode vooral een huisvakbond actief waarin de journalisten een heel nadrukkelijke rol speelden. "De verkoop aan de Persgroep, de daarmee gepaard gaande herstructurering en het samenbrengen binnen Mediafin met *L'Echo de la Bourse*, hebben de redactie enigszins getraumatiseerd. Men beseftte dat men analoog met het hele mediaverhaal een bedrijf als een ander geworden was. Die evolutie heeft de journalisten opnieuw toenadering doen zoeken met de vakbonden, en alle vakbonden hebben er nu voor het eerst een lijst ingediend met nog

steeds een bepalende rol voor journalisten."

Ook bij de weekbladen liggen sociale gebeurtenissen aan de basis van het toenemend aantal kandidaten. "Bij *Humo* bijvoorbeeld heeft men eind vorig jaar heftig gereageerd op de pogingen van Sanoma-baas Aimé Van Hecke om de redactie onder de voogdij van de commerciële en marketingafdeling te zetten. De redactie heeft met allerlei acties – tot schokstakingen toe – geëist dat ze de volledige zeggenschap bleef behouden over het volledige 'product', inclusief de marketingacties. Uiteindelijk heeft ze ook het pleit gewonnen."

Omroepsector

Een soortgelijk verhaal bij VMMA-VTM. "Met meer dan 50 kandidaten op een totaal van zo'n 500 werknemers hebben we daar nog nooit zo'n brede, representatieve lijsten gehad, zowel voor journalisten als andere werknemers", aldus Verschingel. De eerste reden voor het succes dient gezocht in het sterke gemeenschappelijk front, waarbij de kandidaten van de twee vakbonden zich samen aan het personeel presenteren. De tweede reden houdt verband met de herstructureringen van de afgelopen jaren die in het hele bedrijf voor een cultuurschok hebben gezorgd. Verschingel: "We hebben de herstructureringen kunnen afsluiten met een eerbaar resultaat, wat zeker een aantal mensen heeft overtuigd mee het lot van de werknemers te gaan behartigen."

Wat de VRT betreft, laakt Verschingel met klem dat er wegens het overheidskarakter van de omroep geen sociale verkiezingen worden gehouden. "De aanwijzing van de afvaardiging die met de directie onderhandelt is dus democratisch minder gelegitimeerd. En onvoldoende doorzichtig."

Verder is hij er niet over te spreken dat een aantal sleutelbedrijven in de commerciële audiovisuele sector – zowel productiehuisen als leveranciers van faciliteiten – de sociale verkiezingen bewust hebben geboycot. "In een aantal van die bedrijven hadden we mensen op de lijst die zich achteraf onder druk van de directie hebben teruggetrokken."

Dat laatste komt overigens geenszins de sfeer ten goede in het paritair comité dat in 2002 opgericht werd voor de commerciële audiovisuele mediabedrijven. "We onderhandelen daar al enkele jaren over een sociaal kader. Er werd intussen een regeling uitgewerkt voor de functieclassificatie en flexibiliteit, maar nog niet voor de barema's. Wat de situatie bijzonder explosief maakt, is dat men bij de VRT thans de CAO-gesprekken wil afronden voor de contractuelen. De vakbonden bij de VRT zijn woedend dat de commerciële bedrijven slechts uiterst lage lonen willen betalen, wat als deloyale concurrentie wordt beschouwd voor de openbare omroep. Op 10 juni houden we in Vilvoorde een concentratie van vakbondsmilitanten van zowel de VRT als commerciële mediabedrijven om te zien hoe we dit probleem zullen aanpakken."

BEURZEN VOOR JOURNALISTEN

ONDERDOMPELING IN TURKIJE, MAROKKO OF EEN EUROPESE STAD/REGIO MET GROTE MOSLIMAANWEZIGHEID

Het merendeel van de ongeveer 400.000 moslims in België is afkomstig uit Turkije of Marokko. Kennen wij die mensen? Ja: van het beeld dat de media ons leveren over deze migrantengemeenschappen en hun geloofsovertuiging.

Oproep 2008

Voor het vijfde opeenvolgende jaar geeft de Koning Boudewijnstichting aan Belgische journalisten een financiële ondersteuning om via een verblijf ter plekke artikels, reportages of uitzendingen te maken over Marokko en Turkije, als landen van oorsprong van belangrijke allochtone gemeenschappen in België.

Ze kunnen er van nabij kennismaken met een samenleving die op religieus, cultureel, sociaal en politiek vlak volop in beweging is.

Voor de derde keer geeft de Stichting ook beurzen aan journalisten die naar Europese steden of regio's willen trekken met de bedoeling verslag uit te brengen over de wijze waarop men daar omgaat met moslims en de uitdagingen van de islam.

Deze oproep richt zich tot elke journalist die vast of los verbonden is aan een redactie (radio, tv, geschreven pers) en die de expliciete toestemming van zijn/haar redactie kan voorleggen.

Wat omvat de beurs?

Een forfait van 1.250 euro voor één week, nadien aangevuld met 750 € per bijkomende week, met een maximum van 3.500 €. Dit bedrag is bedoeld om de verblijfskosten van één tot maximaal vier weken te betalen (logies, transport, vervoer, tolken, enz...). Voor cameraploegen kan dit bedrag eventueel verhoogd worden tot 5.000 €.

Het verblijf van één tot maximum vier weken moet plaatsvinden tussen begin januari 2009 en eind juni 2009.

Voor meer informatie over de selectiecriteria en voor het inschrijvingsformulier kan u terecht op www.kbs-frb.be (rubriek Projecten ter ondersteuning van derden – Beurzen voor journalisten; het inschrijvingsformulier kan hier worden gedownload).

of contacteer :

Josse Abrahams,
Communicatieverantwoordelijke Persrelaties
Koning Boudewijnstichting
Tel. : 02-549 02 56 - abrahams.j@kbs-frb.be

De kandidaturen moeten binnen zijn vóór **30 juni 2008**.

VVJ en persembargo's: oproep aan journalisten en nieuwsbronnen

Naar aanleiding van het contract met persembargo dat platenmaatschappij Universal de Belgische muzikrecensenten begin april heeft voorgelegd als voorwaarde voor het krijgen van een interview met dEUS-frontman Tom Barman, doet de VVJ volgende dubbele oproep:

1. Oproep aan de journalisten

Aan de journalisten vraagt de VVJ om in geen geval in te gaan op contracten die hen fruikende embargo's opleggen op straffe van formele sancties. Nog los van de principiële bezwaren hier tegen, binden dergelijke overeenkomsten hen persoonlijk, en de gevolgen kunnen dan ook catastrofaal zijn.

De VVJ vraagt journalisten die met dergelijke vragen te maken krijgen, om zo snel mogelijk het nationaal secretariaat van de VVJ/AVBB te verwittigen (info@journalist.be - tel. 02/235.22.70). Dat kan in zo'n geval vlug een algemene waarschuwing uitsturen, dit met het oog op een collectieve weigering.

De VVJ herinnert anderzijds aan het principe - door de Raad voor de Journalistiek bevestigd - dat embargo's die voldoende verantwoord zijn en behoorlijk werden afgesproken, door de journalist ook correct moeten worden nageleefd.

2. Oproep aan de nieuwsbronnen

Aan de organisatoren van interviews en andere evenementen vraagt de VVJ om zo weinig mogelijk met embargo's te werken.

Het is een belangrijk journalistiek principe dat nieuws moet kunnen worden vrijgegeven op het moment dat het ontstaat. Interviews met bijvoorbeeld een krant moeten dan ook in principe de dag nadien kunnen worden gepubliceerd. Nieuwsme-

dia werken met heel eigen tijdschema's, en nieuwsbronnen moeten daar maximaal rekening mee houden door een voldoende beschikbaarheid, veeleer dan hun eigen agenda's en fruikende embargo's op te leggen aan de media.

De VVJ vraagt ook dat uitsluitend met embargo's wordt gewerkt wanneer daar voldoende verantwoording voor bestaat: een algemeen belang, de journalist de mogelijkheid geven zich voor te bereiden op de officiële publicatie van een rapport ... Louter corporatistische, commerciële of marketingmotieven mogen geen reden zijn om persembargo's op te leggen.

De VVJ herinnert er nog aan dat volgens de journalistieke deontologie een embargo vervalt van zodra het door een nieuwsmiddeel is geschonden. Van de initiatiefnemers wordt verwacht dat ze dit principe aanvaarden, en dan ook niet verder aandringen op de naleving in dit geval.

In zoverre met embargo's wordt gewerkt, vraagt de VVJ de initiatiefnemers hiervan om vooraf en duidelijk het akkoord hierover te krijgen van alle betrokken media. In de lijn van de beslissingen van de Raad voor de Journalistiek heeft een embargo voor journalisten slechts geldingskracht wanneer het berust op een heldere afspraak tussen nieuwsbron en journalist.

De VVJ dringt er anderzijds op aan om embargo's niet afdwingbaar te willen maken met geformaliseerde contracten en financiële dwangsommen, maar uit te gaan van een wederzijds vertrouwen als voldoende basis voor de naleving. Journalisten die het geschonken vertrouwen schenden, kunnen worden gesanctioneerd door een volgende keer niet meer te worden gecontacteerd. Bij vermoede inbreuken, kan de initiatiefnemer van een embargo ook steeds terecht bij de Raad voor de Journalistiek (www.rvdj.be) voor een beoordeling van het incident.

Goedgekeurd Raad van Bestuur VVJ op 23 april 2008

MEER DAN EEN PROBLEEM VAN EMBARGO'S ALLEEN

*Thomas Peeters
De Tijd*

Ik was een van de zowat twintig Belgische journalisten die vorige maand het embargocontract ondertekenden van platenfirma Universal en het management van dEUS. Weliswaar met een wrange deontologische nasmaak, maar ik wilde absoluut een verhaal schrijven over de marketinginspanningen rond *Belgium's finest popband*. Bovendien kon ik gerust leven met de opgelegde publicatiedatum. De cd van dEUS lag toch pas drie dagen later in de winkel. Over dat contract is heel wat inkt gevloeid, zeker nadat twee dagbladen contractbreuk pleegden en hun interview met zanger Tom Barman toch vroeger publiceerden. Er werd met het argument van de persvrijheid geschermd om de feitelijke reden van de actie te verbloemen: de onversaagde drang om te scoren. *Fighting fire - marketing - with fire* dus.

Los van het feit of het embargocontract van de zakelijke entourage rond dEUS wel zo'n goed idee was (niét dus), opende de rel een ander, veel interessanter debat: de gevoelige po-

sitie van de cultuurjournalist als intermediair tussen cultuurbedrijven en -organisaties enerzijds en het publiek anderzijds. Als de journalist een pion is in het communicatieplan van zijn culturele nieuwsbronnen, moet hij zich dan - zoals in het geval van dEUS - zomaar laten inschakelen in het veel bredere marketingplan van die bronnen? Waar begint of eindigt zijn vrijheid op het terrein? Hoever kunnen cultuurmakers gaan in het stellen van eisen aan het adres van de (gratis!) boodschappers van hun artistieke producten? Erg ver, zo bleek nauwelijks een week na de dEUS-rel bij het verschijnen van het kunsttijdschrift <H>ART. De Belgische curator van een expo van beeldend kunstenaar Mike Kelley bij Wiels in Brussel had een interviewaanvraag van het blad met de Amerikaanse kunstenaar geweigerd. Als reden gaf ze dat ze de door de hoofdredactie naar voren geschoven criticus 'niet de geschikte persoon vond' om met Mike Kelley te praten. De hoofdredacteur wilde de kunstenaar dolgraag in zijn blad en stuurde met pijn in het hart een andere journalist naar het interview.

Lees verder op pagina 9

EEN LACHWEKKENDE NEGATIEVE SPIRAAL

Peter Vantghem

Hoofd Cultuur & Media De Standaard

Nu heeft het weekblad *Weekend Knack* weer een afspraak geschonden. Het blad kon de zangeres Isabelle A interviewen op voorwaarde dat een tekst niet zou verschijnen voor zaterdag 24 mei. Die datum gold voor elk medium. *Knack* veegde er zijn voeten aan en publiceerde op 14 mei. Waarom? Dat is het bekende verhaal. *Knack* wilde niet publiceren na de concurrerende weekendbijlages van dagbladen, en vreesde wellicht ook dat het concurrerende weekblad *Humo* niet zou wachten. Voorbijsteken dus maar, en geen drie dagen, maar meteen nog een week vroeger. De concurrentie had meteen het nakijken: *De Standaard* en *Humo* moesten hun interview nog doen, *De Morgen* meldde de platenfirma dat het niet meer hoefde. Daarmee zijn we in de race om 'primeurs' in een lachwekkende negatieve spiraal beland. Het loont de moeite waard om eens na te gaan wat *Knack*, en in vorige soortgelijke 'wedstrijden' ook andere media, daarbij verliezen.

1. Relevantie. De cd van Isabelle A verschijnt op 30 mei, *Knack* publiceert al op 14 mei. Is de lezer daar nu echt bij gebaat? Het weze terloops opgemerkt dat *Knack*, en dan vooral zijn tv-bijlage *Focus*, geen kleine rol heeft gespeeld in deze evolutie door een paar jaar geleden van te vroege publicaties de regel te maken. Waarop *Humo* volgde, *De Morgen* ook, enzovoort.

2. Collegialiteit. Natuurlijk is concurrentie een positieve kracht, maar er bestaat ook iets als afspraken. Wie erg vroeg een interview versiert door te liegen over 'deadlines en krappe plannings' (dixit de platenfirma), zet zowel partners als collega's voor schut. Het weze duidelijk dat *Knack* niet de enige is die zich hieraan schuldig maakt.

3. Geloofwaardigheid. Journalistiek gaat er vandaag blijkbaar vanuit dat iedereen hetzelfde verhaal schrijft en dat dus enkel snelheid het onderscheid aanbrengt. Dat is een verkeerde gedachte waar we beter voorzichtig mee omgaan.

4. Inzicht. In een BV-staat kunnen platenindustrie en media elkaars verkoop helpen opvijzelen, dat is een feit. Een releasedatum is in die context niet louter een commercieel gegeven, het is vooral een ordenend principe waar iedereen baat bij moet hebben. Dat oplazen voor eigen voordeel is denken op erg korte termijn. Natuurlijk gaat ook de platenfirma hierin niet vrijuit. PiaS, een sympathieke independent, heeft jaren geleden al laten ringeloren door *De Morgen* in verband met een Soulwax-interview, maar heeft daar blijkbaar niets uit geleerd. Toch is het simpel: laat media die zich niet aan afspraken kunnen houden, hun interviews doen op een moment dat ze niet meer kunnen valsspelen. Laat *Knack* Isabelle interviewen de donderdag of vrijdag voor die publicatiedatum en je hebt geen problemen. En als de publicatiedatum op een woensdag ligt, laat de stoute jongens dan dinsdagmorgen komen.

Ten slotte de refutatio. *Knack* wil niet na *De Morgen* of *De Standaard* komen. Begrijpelijk, dat willen die kranten ook niet. Er is met andere woorden geen echte oplossing, dus waarom niet aanvaarden dat het soms zo en soms anders is? Weekbladen hebben mooiere kleuren, dagbladen beschikken over meer publicatiedagen. Kunnen we dat nu eens aanvaarden, afspraken respecteren en dan creatief zijn? Dat laatste was, dachten we, tot voor kort ook een van de wapens van goeie journalistiek.

Vervolg van pagina 8

Beide voorvallen zijn exemplarisch voor de verstoorde relatie tussen de pers en onze cultuurmakers. Vroeger hadden cultuurorganisaties het veel makkelijker om hun activiteiten in de media te krijgen. Nagenoeg alle kranten schreven over cultuur. Het is misschien een eeuwigheid geleden, maar in de jaren zeventig vond een populaire krant als *Het Laatste Nieuws* een paginagroot interview met Frank Zappa de logica zelve. Sinds kranten in een puur commerciële logica meedraaien, kwam de kunst- en cultuurberichtgeving onder druk te staan. Kunst verkoopt nu eenmaal niet, luidt het gemakzuchtige cliché in de bestuurskamers van veel redacties.

Bovendien is het culturele aanbod flink toegenomen. We kunnen een hele zomer lang naar de honderden muziekfestivals die ons land rijk is. Tijdens het culturele seizoen ploegen we ons suf door het uitpuilende aanbod aan theater- en filmvoorstellingen en tentoonstellingen. Aan tijd alleen maar een gebrek. Cultuurmakers moeten bijgevolg keihard knokken voor een paar kolommen in de krant. Dat leidt meer dan eens tot verbittering en frustratie, zowel in de commerciële als de gesubsidieerde cultuursector. Géén recensie in de krant is voor een rockartiest een grotere slag in het gezicht dan tien jaar geleden, toen de cd-markt nog niet was ingestort. Theaterhuizen schakelen (positieve) persrecensies in voor promotie naar hun publiek, maar – belangrijker nog – gebruiken ze ook als wettiging voor hun publieke geloofwaardigheid tegenover subsidiërende overheden.

Hoe los je dit probleem op? Door de volgende keer met zijn allen 'neen' te zeggen tegen embargocontracten, of hoogmoedige curatoren wandelen te sturen met de repliek dat ze maar een advertentie moeten bestellen bij de commerciële afdeling? Was het maar zo simpel. Muziekjournalisten en kunstcritici zijn nieuwsgierige bewonderaars. Ze zijn in de journalistiek gestapt omdat het de kortste weg is naar intieme ontmoetingen met hun culturele helden. Voor die goede zaak hanteren ze hun deontologische principes soms wat soepeler. Dat kun je hen niet kwalijk nemen.

De VVJ vraagt nu aan journalisten om in de toekomst 'in geen geval' in te gaan op contracten die hen fnuikende embargo's opleggen. In theorie heeft de VVJ overschot van gelijk, maar de praktijk moet nu uitwijzen of haar verzoek niet te nobel en utopisch is. Dwingende embargo's zijn in het buitenland al lang geen uitzondering meer. In de internationale muzik- en filmindustrie beheersen machtige mediaconglomeraten haarfijn de kunst van de marketing. Wat kun je daar in godsnaam tegen beginnen? Als het regent in Hollywood, dan druppelt het in Cannes. En dan liggen ook Parijs en Brussel plots niet meer zo ver.



VERLIES JAM HYPOTHECEERT AUTEURSRECHTEN VOOR JOURNALISTEN NIET

Frans Wauters
Directeur JAM

Voor de derde keer op rij heeft de Journalisten Auteurs Maatschappij (JAM) verlies geleden. Dit boekhoudkundig verlies heeft weliswaar geen invloed op de uitkeringen die de intussen ruim tweeduizend aangesloten journalisten blijven ontvangen.

Een woordje uitleg. De werkmiddelen van de JAM bedragen 20 procent van de geïnde sommen, de overige 80 procent worden onder de leden verdeeld. Bijna de helft van die te verdelen gelden wordt wel op wachtrekeningen gezet om nieuwe leden – die tot vijf jaar in het verleden mogen opeisen – te kunnen vergoeden. Dat moet op dezelfde manier gebeuren als bij de eerste verdeling. Zelfs als er morgen duizend leden bijkomen die allemaal hun tegoed van vijf jaar opvragen, kan de JAM dat overmorgen op hun rekening storten, ook al kost dat een miljoen. Wat na vijf jaar overblijft van de wachtgeld wordt dan aan de volgende verdeling toegevoegd. Wie zijn geld na vijf jaar nog niet heeft gevraagd, heeft het met andere woorden aan zijn collega's geschonken.

Deze schat aan wachtgeld kan het beeld creëren van een beheersvermooftschap die dat geld doelbewust niet uitkeert. Dat klopt dus niet. Meer nog: ondanks die reserves lijdt de JAM verlies.

Goed nieuws

Veel geld is de voorbije jaren gebruikt om de JAM ruimere bekendheid te geven. Ook het conflict tussen de raad van bestuur en de gewezen directeur trok in 2007 een streep door de rekening.

Lichtpunt is wel dat het verlies van 54.000 euro uit 2006 vorig jaar tot 20.000 euro is gereduceerd. Bovendien moet de exploitatie voor 2008, behoudens onvoorziene gebeurtenissen, ruim positief worden.

Ook belangrijk: het boekhoudkundig verlies van de JAM heeft geen invloed op de uitgekeerde bedragen aan de leden. De potjes zijn mooi gescheiden.

En er is nog positief nieuws: de coöperatieve vereniging telt nu ruim 2.000 aandeelhouders-journalisten. De jaarlijkse groei benadert 200, zodat de dekkingsgraad sterk stijgt. Het zijn vooral journalisten van de geschreven pers die zich bij de JAM voegen. Voor deze groep stroomt jaarlijks veel geld binnen via Reprobel, dat het geld int voor het fotokopiëren. Dit geld van de reprografie betekent ieder jaar opnieuw een welkom extraatje rond nieuwjaar.

Radio en TV

Tot nog toe is er geen geld geïncasseerd voor de thuiskopie op CD en DVD van radio- en tv-uitzendingen. Dat is zo omdat binnen



Frans Wauters: 'Nu ook werk maken van de reprografierechten voor omroepjournalisten'. (Foto PhotoNews)

Auvibel, die het geld ophaalt bij de verkopers van toestellen en schijfjes, verdeelmechanismen zijn opgezet waar de journalistenvereniging niet mee kon leven en werken. Er bestaat ook betwisting of de uitzendingen van de nieuwsdienst op radio en tv wel voldoen aan de eisen. De JAM heeft dit voorjaar het initiatief genomen om opeisingsdossiers in te dienen tot vergoeding van uitzendingen door journalisten gemaakt, maar die veeleer in het vakje reportage of magazine thuishoren.

Wanneer ook van die kant geld ter beschikking komt, kan de JAM aan eenzelfde opmars beginnen bij de journalisten van radio en tv. Zodra er een kader is om het kopiëren via internet te vergoeden, kunnen vervolgens de internetjournalisten aan de beurt komen. Op termijn moeten alle journalisten vergoed kunnen worden

voor het kopiëren van hun werk.

Dat verloopt niet zonder slag of stoot. De klus wordt des te harder, nu de inkomsten van Auvibel sinds begin dit jaar met 27 procent zijn gedaald ten opzichte van het vorige jaar. Al vier jaar heeft de regering niets gedaan aan de tarieven die Auvibel wettelijk voor de CD's en DVD's mag hanteren, noch werden modernere kopieermethoden in nieuwe KB's opgenomen. De langdurige regeringscrisis heeft een en ander niet vooruit geholpen.

Daarmee is meteen de kwetsbaarheid van de auteursvereniging geschetst. De inkomsten vallen grotendeels buiten de controle van de maatschappij, omdat ze door anderen worden geïnd, en omdat ze door de regering worden gestuurd. Onnodig te zeggen dat in die omstandigheden een voorzichtig financieel beleid aangewezen is.

Oproep

Op de Algemene Ledenvergadering van de Jam op zaterdag 7 juni in de bedrijfszetel aan de Roger Vandendriesschelaan 38 in Sint Pieters Woluwe kunnen de leden-journalisten alle mogelijke vragen stellen over het beleid van de JAM.

Beste collega's, willen jullie dat deze keer alstublieft ook doen? Het is makkelijk negatief te doen over auteursrechten en de geldstromen die daarmee gemoed zijn. Maar haast niemand van de leden getroostte zich in de voorbije jaren de moeite om die zaterdagochtend uitleg te vragen. Daarom nog eens duidelijk: de JAM beheert een spaarpot van 2 miljoen euro die jullie eigendom is. Bovendien komt er ieder jaar weer om en bij de 2 miljoen binnen, die ook jullie eigendom is. Waarom wil dan niemand, behoudens enkele uitzonderingen, daar eens wat kritische vragen komen over stellen?

CORELIO DOET LICHT BIJ HET VOLK DEFINITIEF UIT

Pol Deltour

Wat er al lang zat aan te komen, is op 10 mei ook officieel geworden: *Het Volk* verdwijnt na 118 jaar als autonome krantentitel en wordt opgeslorpt door *Het Nieuwsblad*. Met de operatie scoort uitgever Corelio een paar belangrijke punten. *Het Nieuwsblad* kan als enig merk sterker dan ooit in de markt worden gezet richting lezers en adverteerders. Met zijn 270.000 verkochte exemplaren en meer dan 1 miljoen lezers kan Corelio de krant bovendien vermarkten als de "grootste populaire krant van Vlaanderen" – iets wat De Persgroep met cijfers voor *Het Laatste Nieuws* in de hand overigens hard weerlegt. En er is nog een voordeel, zegt algemeen hoofdredacteur Peter Vandermeersch. Want in plaats van de twaalf edities van *Het Volk* en de huidige zestien edities van *Het Nieuwsblad* komen er straks liefst 24 verschillende regionale edities van het nieuwe *Nieuwsblad* uit. Een "verrijking voor het krantenlandschap", aldus Corelio, dat hiermee vanzelfsprekend ook inspeelt op de 22 regionale edities waarmee *Het Laatste Nieuws* zijn publiek straks verwerft.

Intussen is datzelfde krantenlandschap wel weer wat kleurlozer geworden. Zoals ook vaststaat dat de christelijke arbeidersbeweging over geen eigen dagbladplatform meer beschikt. Corelio relativeert dat gegeven, zeggende dat de redacties van *Het Nieuwsblad* en *Het Volk* al in 2001 wer-

den samengevoegd onder dezelfde hoofdredactie. Enkel de voorpagina en het standpunt bleven nog even uiteenlopen. Overigens dateert de ontzuiling van *Het Volk* eigenlijk al van 1994, toen het ACW besliste de noodlijdende krant aan de (toen nog) VUM te verkopen. Het maakt er de voortschrijdende ideologische verschraving van het nieuwsaanbod natuurlijk niet minder om. Oud-hoofdredacteur van *Het Volk* Walter Clippeleyr: "*De Morgen* heeft na zijn overname door De Persgroep ten minste nog nieuwe zuurstof gekregen. *Het Volk* is die eer nooit gegund geweest."

Vorige week stelde de nieuwe *Chief executive officer* van Corelio, Luc Missorten, voor het eerst de jaarcijfers van Corelio voor. Het nettoresultaat van de groep voor 2007 bedraagt 6,4 miljoen euro, tegenover 10 miljoen in 2006. Die achteruitgang wordt deels geweten aan de "moeilijke advertentiemarkt" waarmee de hele krantensector wordt geconfronteerd.

Met gemiddeld 451.592 verkochte kranten per dag blijft Corelio wel de grootste krantenuitgever van het land. Onder impuls van de nieuwe hoofdredacteurs Michel Vandersmissen en Guy Franssen kende ook *Het Nieuwsblad* een nieuw elan, aldus Missorten. Dat vertaalde zich vanaf het laatste kwartaal in zowel betere verkoopcijfers als grotere bereikcijfers voor de website van de krant.

OUD-HOOFDREDACTEUR PAUL DE BAERE: 'HET VOLK WERD DE DUPE VAN FOUTE ADVERTEERDERS'

Mark Vlaeminck

"Ik lees elke dag *Het Volk* en ik wil dat alle leden van mijn raad van bestuur dat ook doen, want zij moeten weten wat er bij onze arbeiders leeft." Dat verklaarde Carlos Regnier, de secretaris-generaal van Sidmar, *in tempore non suspecto* aan Paul De Baere. Volgens De Baere tekent die anecdoten het verschil dat *Het Volk* ook in 2008 nog uitmaakt met *Het Nieuwsblad*.

In maart 1994 ging Paul De Baere met pensioen als hoofdredacteur van *Het Volk*. Een paar maanden later was *Het Volk* verkocht aan de VUM. Vandaag, 14 jaar later, is de VUM Corelio geworden en is *Het Volk* herleid tot niets meer dan een ondertitel van *Het Nieuwsblad*. "Maar de VUM had ook een andere keuze kunnen maken", zegt De Baere. "De Persgroep heeft *De Morgen* ook niet laten opgaan in *Het Laatste Nieuws*, maar heeft integendeel aan die krant een heel nieuw elan gegeven."

De Baere vertelt honderduit. "In 1994 wou het ACW *Het Volk* kwijt. Het ACW was zelf een bedrijf in moeilijkheden en had de krant niet meer nodig om invloed uit te oefenen op de kabinetten in de Wetstraat. Daar bestonden toen al andere kanalen voor. Zowel de Persgroep als de VUM hadden interesse, en de VUM heeft het gehaald. Niet om *Het Volk* nieuw leven in te blazen, alleen om een groter marktaandeel te verwerven."

In zijn glorie-dagen haalde *Het Volk* een oplage die toen zo groot was als die van *Het Nieuwsblad* nu. Van de 200.000 exemplaren die ooit dagelijks van de persen in de Forelstraat in Gent rolden, blijven er nu niet meer dan 70.000 over. Dat is een verlies van twee op drie. De Baere: "Bij die afkalving

heeft de ontzuiling van Vlaanderen zeker een rol gespeeld, maar het is lang niet de enige oorzaak. Even belangrijk is de verhouding krant-adverteerder. Op dat vlak zaten we niet goed. Ten onrechte. Sommige adverteerders hebben nooit ingezien dat ook arbeiders niet alleen goed geld verdienen maar het ook nog willen uitgeven. *Het Volk* is de dupe geworden van het feit dat adverteerders de koopkracht van de werkende bevolking hebben miskend."

Paul De Baere is 79 maar hij analyseert nog steeds heel fris. "Het verleden komt niet terug, maar een krant als *Het Volk* had en heeft nog steeds zin. *Het Volk* was een unieke krant. Uniek in de zin dat wij als regionale krant meer dan onze concurrenten oog hadden voor de sociale dimensies van het nieuws. Als er ergens een fabriek sloot, kon je dat als krant gewoon sec melden. Maar *Het Volk* maakte daar werk van. We gingen daar dieper op in, en onze lezers stelden dat op prijs."

"Ik zie me nog altijd zitten als verslaggever op een bijeenkomst van de arbeiders van de Calcutta. Dat was een textielabriek in Sleidinge die zou sluiten, want de eigenaars wilden liever investeren in Congo. Daar kwam veel protest tegen. Sleidinge kwam in opstand. Overal zwarte vlaggen. En tijdens een van de protestvergaderingen kwam er een werknemer van de Calcutta mij vragen of ik van *Het Volk* was. Ja dus, en toen hij weer: 'Wel meneer, als je morgen in *Het Volk* schrijft dat de Calcutta moet branden, dan zal die fabriek hier ook afbranden.' Ik heb dat toch maar niet geschreven. Maar we maakten daarom niet minder werk van onze sociale verslaggeving."

JOURNALISTE DWINGT BESTUUR FINANCIËN TOT MEER OPENBAARHEID

Pol Deltour

Zowel minister van Financiën Didier Reynders (MR) als de FOD Financiën had journaliste Marleen Teugels vijf jaar geleden wel degelijk inzage moeten geven in hun overeenkomsten met de zogenaamde Rodin Stichting. Via die Stichting wilde Reynders de tabaksindustrie betrekken in het opzetten van antitabakscampagnes - een constructie die alom werd afgewezen en die dan ook Teugels nieuwsgierigheid had gewekt.

Toen Marleen Teugels de zaak voor *Knack* wilde uitspitten, botste ze evenwel op een muur van stilzwijgen bij zowel het kabinet als de administratie van Financiën. Met de wetgeving op de openbaarheid van bestuur in de hand en gesteund door de VVJ, trok ze naar de Raad van State. Die veroordeelde minister Reynders en zijn diensten zopas voor hun stilzwijgen. "Hierdoor hebben ze zowel artikel 32 van de Grondwet als de wet van 11 april 1994 op de openbaarheid van bestuur geschonden", staat in het arrest.

De uitspraak betekent nog niet dat Teugels nu automatisch de gewenste inzage krijgt. Hiervoor moet ze zich opnieuw tot de betrokken overheden richten. De VVJ en haar raadsman Herman Croux gaan eerstdaags na welke bijkomende stap-

pen mogelijk zijn.

De wetgeving op de openbaarheid van bestuur (WOB) geeft elke burger het recht om overheidsdocumenten in te zien en er een kopie van te vragen. Beperkingen zijn mogelijk ter bescherming van de privacy, de staatsveiligheid of economische belangen. Speciaal voor journalisten creëert de WOB een schat aan mogelijkheden, ook al wordt daar in de praktijk maar weinig gebruik van gemaakt. Voor de VVJ blijft het van groot belang dat de overheden de WOB correct en loyaal toepassen ten overstaan van journalisten die zich erop beroepen.

In dat verband valt trouwens het verschil op tussen de federale openbaarheidreglementering en de situatie op Vlaams niveau. Die laatste zit een stuk beter in elkaar. Zo is er voor de Vlaamse overheden een goed werkende beroepscommissie die autonoom kan beslissen over conflicten in verband met openbaarheid van bestuursdocumenten. Zo'n beroepsinstantie bestaat momenteel op federaal niveau niet, wat mee heeft geleid tot de procedure van journaliste Teugels bij de Raad van State in de Rodin-zaak.



IPV BESTAAT 20 JAAR

Het Internationaal Perscentrum Vlaanderen, gevestigd aan de Grote Markt 40 in Antwerpen, bestaat 20 jaar. Dat werd gevierd met een symposium in de Plantijn Hogeschool van de provincie Antwerpen, in de Meistraat. Thema van deze bijeenkomst: de multimedia in 2015. Journalisten en mediadeskundigen wisselden van gedachten over de (toekomstige) rol van de overheid in de nieuwe media en van de consument in de multimediale nieuwswereld. Na het studiewerk was er tijd voor een feestje met echt verjaardagsgebak. Rond het zoete pronkstuk poseerden voor de foto: ereburgemeester Bob Cools (links) en stichtingsvoorzitter Raymond De Craecker (rechts), die destijds het perscentrum mee boven de doopvont hielden; tussen hen in staan oud-voorzitter Kurt Tuerlinckx en huidig voorzitter Inge Van Gaal. (foto Ronny Meyers)

RECHTBANK TONGEREN WEIGERT VERGOEDING AAN GEMOLESTEERDE CAMERAMAN

Pol Deltour

Xavier Gonay, een cameraman van RTL die in 2001 klappen te verduren kreeg tijdens rellen in Voeren, is door de correctionele rechtbank van Tongeren in het ongelijk gesteld. Zijn aanrander, Valentin Theunissen (71) uit Voeren, verkreeg van de rechtbank opschorting van veroordeling. De AVBB, die zich samen met camerajournalist Gonay burgerlijke partij stelde, tekent hoger beroep aan tegen het vonnis.

Op 9 juni 2001 betoogden actievoerders van *Retour à Liège* in Voeren tegen de openbare verkoop van gemeentelijke panden die door Franstalige huurders werden betrokken. Valentin Theunissen, eigenaar van het gebouw waar de verkoop plaats vond, trachtte op zeker moment enkele manifestanten de toegang tot de verkoop te beletten. Ook cameraman Gonay probeerde zich binnen te murwen, en deelde in de klappen.

Beklaagde Theunissen bekende dat hij met een stok klappen uitdeelde om Franstalige actievoerders te beletten binnen te komen. Toch vindt de rechtbank van Tongeren het niet bewezen dat uitgerekend Theunissen de cameraman zou hebben verwond. Nog minder staat het volgens rechter Crijns vast

dat de "eerder oppervlakkige verwondingen" zouden hebben geleid tot enige arbeidsongeschiktheid bij Xavier Gonay. Beklaagde Theunissen krijgt bijgevolg de gunst van een opschorting van de uitspraak: de rechtbank stelt zijn schuldigheid vast maar koppelt daar geen veroordeling aan.

RTL-cameraman Gonay zelf krijgt daarentegen nog een fikse veeg uit de pan. Hij wordt verweten zich "als medemanifestant" te hebben gedragen, "door zich met duw- en trekwerk toegang te hebben willen verschaffen tot plaatsen waar hem, gezien de gespannen sfeer, de toegang was ontzegd."

En ook de AVBB deelt als burgerlijke partij in de morele klappen. Rechter Crijns in zijn vonnis: "De vraag kan worden gesteld of het niet meer aangewezen is morele schadevergoeding te vorderen van leden die hun beroepsvereniging in verlegenheid brengen door hun ongeoorloofd, niet-professioneel en clownesk gedrag."

De AVBB tekent zoals gezegd met cameraman Gonay hoger beroep aan bij het Antwerpse hof van beroep.

SCHEEF BEKEKEN

"Op een gegeven moment vraag je je als politicus echt af hoe je nog goed kunt doen. Er zijn van die weken dat je de kranten echt beter niet leest. Er zijn ook sommige kranten die je beter nooit leest. De uwe bijvoorbeeld."

N-VA-topman Bart De Wever in een interview met *De Morgen* de dato 10 mei 2008 - De Wever is zelf gastcolumnist bij *De Morgen*

"We maken al een tijdje geen ACW-krant meer. Maar wel een krant waar ACW'ers zich thuis voelen. Met een kritische blik uiteraard. We staan met onze twee voeten in de Dorpsstraat, dat is ons criterium."

Guy Fransen, adjunct-hoofdredacteur *Het Nieuwsblad/Het Volk*, in *Visie* (weekblad van de christelijke zuil) van 9 mei 2008

"Door de opslorping van *Het Volk* wordt *Het Nieuwsblad* met meer dan 270.000 verkochte exemplaren en meer dan 1 miljoen lezers de grootste populaire krant van Vlaanderen, beweert Corelio. Een leugen(tje) om bestwil. Bij het laatste CIM-onderzoek in het najaar van 2007 haalden beide kranten samen net de grens van 1 miljoen, *Het Laatste Nieuws* benaderde 1,1 miljoen. Onze krant verkocht ruim 282.000 exemplaren, *Het Nieuwsblad* en *Het Volk* samen zo'n 267.000 stuks."

Erwin Verhoeven in *Het Laatste Nieuws* van 6 mei 2008

"Als je met een verborgen camera op zo'n concert van neonazi's rondloopt, voel je je alsof je explosieven op je lijf draagt die elk moment kunnen ontploffen. Als je ontdekt wordt is het echt levensgevaarlijk."

De Duitse undercoverjournalist Thomas Kuban in *Koppen/VRT* van 2 mei 2008

"Het is toch niet omdat een journalist een probleem maakt dat er ook een probleem is. Als dat zo zou zijn, dan hadden we heel veel problemen."

De gevallen politicus Pierre Chevalier (Open-VLD) laakt de berichtgeving in *De Standaard* over zijn onfrisse praktijken, op de VRT-radio op 17 mei 2008

"Dertig jaar geleden was de journalistiek een soort hoernalistiek. In plaats van woord-wederwoord was het toen dienst-wederdienst. Ik vind dat de journalistiek in Vlaanderen nog maar een kleine twintig jaar bestaat. Alles daarvoor was een poging tot. (...) De journalisten van toen hadden zoveel macht dat ze in de pluchen salons mochten gaan eten met ministers en partijvoorzitters. Ik ga niet eten met partijvoorzitters. Ze bellen mij niet en ik bel hen niet. En zo hoort het."

VTM-directeur Informatie Eric Goens in *De Morgen* van 3 mei 2008

"Als politiek journalist had ik in 2007 het gevoel een breukmoment mee te maken, maar was het dat wel? De Vlaamse pers heeft vaak genoeg geschreven dat België een regimecrisis beleefde, maar de mogelijke prestaties van Leterme I kunnen dat beeld nog helemaal omgooien."

Bart Brinckman, chef *Politiek van De Standaard*, in *Knack* van 16 april 2008

"De verdwijning van Maddie McCann heeft een enorme concurrentie tussen de kranten opgeleverd. Na een tijdje zochten de Britse tabloids zondebokken en maakten ze opmerkingen over de manier waarop de politie werkte. Dat schoot bij de eergevoelige Portugezen in het verkeerde keelgat en zo ontstond een koude oorlog tussen de Britse en de Portugese pers. Vanaf toen zijn de kranten zich pro en contra de McCanns gaan opstellen."

Cameraman Daniel Demoustier in *Gazet van Antwerpen* van 2 mei 2008

"Waar je soms moeite moet doen om bepaalde gasten naar de studio te krijgen, is dat bij politici dikwijls omgekeerd. Ze staan aan te schuiven en te drummen om te komen. Eens ze hier zijn, komen ze niet om op je vragen te antwoorden maar om hun eigen verhaal te vertellen."

Lieven Van Gils (*Phara*/VRT) in *Het Laatste Nieuws* van 22 april 2008



**De Raad van Bestuur van de JAM
nodigt alle leden uit op de**

Algemene Vergadering van de JAM

op zaterdag 7 juni 2008 om 10 uur

**op de zetel van de JAM
Roger Vandendriesschelaan 38
1150 Brussel**

Documenten

Leden kunnen de documenten
voor de AV downloaden van de site
www.jam.be of aanvragen
op het secretariaat (info@jam.be – tel. 02/777.08.30
fax 02/777.08.40) en dit vanaf vrijdag 23 mei 2008.

Toelichting en antwoorden op uw vragen worden
vanzelfsprekend verstrekt tijdens de vergadering.

*De Algemene Vergadering moet ondermeer twee
nieuwe Nederlandstalige bestuursleden aanwijzen.*

DEXIA-PERSPRIJZEN VOOR VRT, VTM, DE STANDAARD EN KNACK

Op 9 mei zijn de jaarlijkse Dexia-persprijsen uitgereikt. Dat leverde volgende Nederlandstalige prijswinnaars op.

Schrijvende pers.

Laureaat werd de volledige redactie van *De Standaard*, voor haar uitzonderlijk project *De Noord-Zuidconfrontatie*. Vier weken lang werd bericht over de staat van het land benoorden en bezuiden de taalgrens, met de bedoeling clichés te weerleggen en genuanceerd over 'de andere' te berichten. Het project werd samen met *Le Soir* opgezet, maar die krant ging voor de reeks Noord-Zuid niet met de Dexia-prijs voor de Franstalige schrijvende pers lopen. Laureaat werd wel *Le Soir*-journalist Nicolas Crousse voor zijn portret van *Le complexe Yves Leterme*. Tegenkandidaat aan Nederlandstalige kant was Phara de Aguirre met artikelen over haar borstkanker verschenen in *De Standaard*, *De Morgen*, *Het Laatste Nieuws* en *Knack*.

Fotopers.

Hier ging de hoofdprijs naar Franky Verdikt, voor een fotoreeks over een Brusselse dakloze verschenen in *Knack*. Ondermeer de "donkere soberheid" viel de jury op. Andere laureaten in deze categorie waren Tim Dirven (*De Morgen*) en Jan Van de Vel (*Reporters*).

Televisiepers.

Ze hadden er lang naar uitgekeken, en eindelijk was het zover: VTM won de prijs voor beste tv-journalistiek met de *Telefacts*-reportage 'De Plantage' van Faroek Ozgünes en Jeroen Wils. Belicht wordt hoe makkelijk je in Vlaanderen met hulp uit Nederland een eigen cannabiskwekerij kunt opzetten. Een VRT-*Panorama*-uitzending van Jan Puype en Wim Van den Eynde over de huwelijkscultuur van Belgische Turken haalde het in de finale niet.

Radiopers.

Haalde Phara de Aguirre het in de rubriek Schrijvende pers niet, dan kwam ze onrechtstreeks toch aan haar trekken via een VRT-radioreportage van Wim Van Grootloon over haar wedervaringen met kanker. Wim haalde het voor zijn collega's Katleen Bracke (met *Dagboek van Yves Leterme*) en Joris Vergeyle (met *Het Afrika van Guy Poppe*).

Financieel-economische pers.

Een VRT-*Panorama*-uitzending over Electabel leverde Wim Van den Eynde en Jan Puype (zie hoger) wel de financieel-economische hoofdprijs op. 'Pax Electabel' portretteert de energiemaatschappij als een weinig milieuvriendelijk en op macht belust bedrijf. Andere genomineerden in deze categorie waren Karin De Ruyter (*De Standaard*), Kurt Vansteeland (*De Tijd*) en An Goovaerts (*Trends*). (PD)

HOLLANDER REN DE VREE GRASDUINT IN WAALS NIEUWS

Jan Backx

“Als je geen nut meer hebt in de maatschappij, wat is dan nog de zin van het leven?”, filosofeert Ren de Vree, 61 intussen. “Niets doen is niks voor mij en ik zag me zeker niet heel de dag tuinieren. Dus begon ik maar met het *Waaals Weekblad*, een omstandige nieuwsbrief op internet die de recente Waalse gebeurtenissen keurig in het Nederlands op een rijtje zet. Ik ben er drie uur per dag mee in de weer en ik doe er duidelijk veel mensen een plezier mee. Wat kan een mens nog meer dromen?”

Wablief? Een Hollander die in Wallonië gaat wonen en zich daar niet beperkt tot het paar stuntele Franse zinnertes die nodig zijn om een brood te kopen. Die, integendeel, met alle Franstalige input rondom hem een – desgewenst op papier verkrijgbare – internetkrant op poten zet... Dat moet een leuke meneer zijn! Vertel op, Ren.



Ren de Vree: een internetpionier van 61. (Eigen foto)

“Vader was banketbakker in Rotterdam. Die stad herrees in mijn prille kindertijd uit het moorddadige oorlogsbombardement. Omdat alles om me heen nieuw werd opgebouwd, dacht ik als jongetje dat heel de wereld er modern uitzag. In mijn beroepsleven zou ik vijftien verschillende journalistieke banen aan elkaar rijgen. Het verhaal begon als fotograaf bij *De Maasbode*. Voor mijn plezier deed ik ook allerlei kluswerk voor huis-aan-huis bladen, de aanzet tot mijn levenslange verknochtheid aan regionaal nieuws. Tijdens mijn legerdienst in Nederland mocht ik met een fotoestel blijven rondlopen. Ze vroegen zelfs of ik niet wou blijven als sergeant-fotograaf...

Opnieuw burger kwam ik aanvankelijk op de advertentiedienst van de *NRC* terecht, snel gevolgd door een job als vormgever/eindredacteur bij *Het Binnenhof*, een klein en ondertussen verdwenen katholiek krantje uit Den Haag. Toen kon je als werkzoekend jongmens nog gewoon op een redactie binnenstappen. Na een verkennende babbel werd je dan op pure intuïtie van de baas aangenomen. Da's veranderd. Nu wordt van een beginnende journalist verwacht dat hij eerst veel diploma's op tafel legt.”

“Tijdens mijn twaalf jaar bij de socialistische krant *Het Vrije Volk*, viel het me op hoe koel dat bedrijf werd geleid. Vreemd toch voor een orgaan dat in de pas liep met de socialistische partij, die toch opkwam voor meer menselijkheid. Werknemers werden vaak hardvochtig ontslagen, het personeelsbeleid was een puinhoop. Alleen op de redactievloer was er wat camaraderie. Het viel me later echt op, toen ik voor zogenaamd kapitalistische bladen ging werken: daar ging het er veel milder en warmer toe dan bij *Het Vrije Volk*. Na een leegloop ging het blad overigens ter ziele. Ik maakte een ommetje langs *Oogst*, een weekblad voor land- en tuinbouw, en zat ook in het team dat de eerste Nederlandse zondagskrant gestalte gaf. De *Krant*

op zondag werd om syndicale redenen in Brussel gemaakt, bij *Het Laatste Nieuws*. Dat was eind de jaren '80, aan de Emiel Jacquainlaan. Een dure onderneming. Ons team logeerde er en voor één avondje layoutwerk bij de Brusselaars moest onze baas omgerekend zowat duizend euro betalen. Het was ook botter bij de vis: heel de drukopdracht moest netjes op voorhand worden betaald, anders rolde er geen *Krant op zondag* van de pers.”

Ren doorzwom nog andere journalistieke water-tjes: bij *NRC Handelsblad*, het *Algemeen Dagblad* en bij de internettak van de PCM-uitgevers. Met zijn technische knobbel startte hij ondertussen ook de *Villamedia*-website van de Nederlandse Vereniging van Journalisten NVJ. Een werkinstrument dat al acht jaar veel bijval geniet.

Toen het prepensioen zich aandienende werden Ren en zijn vrouw gelokt door Wallonië. “Eerlijk:

mochten we rijker zijn geweest, dan waren we naar Engeland getrokken. Maar Wallonië biedt ook veel. Zonder je te ruïneren kun je er een lapje grond kopen en bouwen. Mijn vrouw gaf de aanzet toen ze een advertentie zag voor een bouwgrond in Marche-en-Famenne. We wonen er nu vier jaar. Als Nederlander ben je niet belast met de Vlaams-Waalse frustraties. Er wordt veel geleuterd over die dingen, maar ik heb wel begrip voor de Waalse levensfilosofie. Sommigen hebben het niet breed en leven van een uitkering, maar ze hoeven geen auto en zijn best tevreden als ze vlakbij een bushalte wonen. Toch gebeurt er in Wallonië ondertussen van alles en wonen er ook steeds meer Nederlandstaligen. Die groep had geen medium dat Waals nieuws in het Nederlands bracht. Sinds ik zowat 130 weken geleden van start ging, is dat er wel. Het *Waaals Weekblad* brengt een zo gevarieerd mogelijke caleidoscoop: politiek, ruimtelijke ordening, uitleg over nieuwe regels, faits divers, cultuur, innovaties in de bedrijfswereld... Veel collega-journalisten zijn blij met mijn filter- en sprokkelwerk. In een Luikse school wordt mijn krantje wekelijks in de les gebruikt. En een vier minuten durend filmpje op RTBF leverde me meteen 75 nieuwe abonnees op. Zopas viel me nog een onderscheiding van de Koning Boudewijnstichting te beurt.”

“Er zijn in Wallonië ook nogal wat Vlaamse en Nederlandse camping-exploitanten en horeca-ondernemers neergestreekt. Goeie commercianten maar niet altijd sterk in het Frans. Ook zij doen hun profijt met mijn blad. En ik word ook gewaardeerd door de Nederlandstalige subcultuur. Bij een loodgieter, tandarts of belastingadviseur die zijn klanten in het Nederlands kan bedienen wordt het snel bijzonder druk. Mooi toch dat mijn initiatief zo'n bindmiddel is geworden.”

www.waalsweekblad.be

Catherine Vuylsteke

Onder mannen.**Het verzwegen leven van Marokkaanse homo's**
Meulenhoff/Manteau

Marokkaanse homo's hebben het in tegenstelling tot hun westerse broeders niet onder de markt, of ze nu in België wonen of in Marokko. Voor de islam blijft homoseksualiteit volkomen onbespreekbaar. Om niet uit de maatschappij gestoten te worden, zijn Marokkaanse homo's dan ook verplicht er een soort dubbelleven op na te houden. Soms lukt dat ook, maar vaak leidt het tot eindeloze worstelingen met zichzelf en de maatschappij. De *Morgen*-journaliste Catherine Vuylsteke sprak met verschillende Marokkaanse

mannen, in België en in Marokko. Ze schreef hun levensverhalen op met begrip en tederheid, en hoewel de achtergronden vaak zeer verschillend zijn, getuigen alle verhalen van de schrijvende situaties waar Marokkaanse homo's haast automatisch in terecht komen. Een ontroerend en ontlusterend boek.

W. Boyd Rayward (ed.)

European Modernism and the Information Society.
Informing the Present, Understanding the Past
Ashgate

Het internet mag daar enige evolutie in hebben gebracht, tot nader order blijft de *afdeling documentatie* het hart, zelfs het brein, van elke redactie. Zeker voor de documentaristen en archivarissen onder ons is dit boek leerzaam. Het vertelt hoe eind 19de en begin 20ste eeuw het denken over en het werken met informatie fundamenteel veranderde. Met name Europese intellectuelen gingen onderzoeken hoe informatie beter georganiseerd en verspreid kon worden om vooruitgang te boeken in wetenschap, industrie, de sociale sector en internationale betrekkingen.

Niet de minste daarvan was Paul Otlet, een Belgische documentalist en oprichter van het Mudaneum. Ook als medeoprichter van het Internationaal Instituut voor Bibliografie krijgt hij een belangrijke plaats in dit boek. Otlet werkte bovendien aan een universele bibliografische catalogus op indexkaarten en voerde daarvoor het fel bekritiseerde Amerikaanse decimale classificatiesysteem in.

Naast algemene essays over informatieverwerking en het hoofdstuk over Paul Otlet, belicht dit boek ook figuren als Suzanne Briet (die zich verdiepte in wat het begrip documentatie nu juist betekent), H.G. Wells (met zijn idee van een wereldbrein) en Otto Neurath (die een picturaal representatiesysteem voor tentoonstellingen bedacht). Niet meteen ontspannende lectuur voor de leek, maar zeker interessant voor mensen die intensief met informatieverwerking bezig zijn en een beetje historische context verwelkomen.

Margot Vanderstraeten en Stephan Vanfleteren

Schrijvers gaan niet dood

Atlas

Door het recente overlijden van Hugo Claus kreeg dit boek plots een actueel tintje. Het bundelt namelijk 17 interviews met

belangrijke Nederlandstalige schrijvers die tussen 75 en 93 jaar oud zijn. Hugo Claus zelf staat er niet tussen, waarschijnlijk liet zijn gezondheidstoestand dat toen al niet meer toe. Aan bekende namen echter geen gebrek: tot vandaag zijn schrijvers als Harry Mulisch, Jef Geeraerts en Jos Vandelloo genoegzaam bekend in ons taalgebied. Velen van hen schrijven nog steeds, en op de koop toe geven ze in dit boek hun ongezouten mening over literatuur en wat daarbij komt kijken. De focus ligt weliswaar op hun beleving van het ouder worden en wat dat voor een schrijver betekent. De foto's van Stephan Vanfleteren verbloemen dan ook niets en tonen meer dan ooit het gezicht als spiegel van de ziel.

Isa Van Dorsseleer

Gebroken prinsessen.**Sterke vrouwen over hun gewelddadige man**

Van Halewyck



Volgens recent onderzoek wordt één op de vijf vrouwen in de EU door haar partner mishandeld. Onrustwekkende cijfers, maar toch troosten de meeste vrouwen zich met de gedachte dat zulk geweld zich alleen in marginale gezinnen voordoet en het hen dan ook niet zal overkomen. Met dat clichébeeld maakt Isa Van Dorsseleer komaf. Ook vrouwen die gestudeerd hebben en uit (ge)goede families afkomstig zijn, kunnen met partnergeweld – fysiek of psychisch – te maken krijgen. Vier zo'n vrouwen leggen hierover een uitgebreide ge-

tuienis af en weten de lezer te overtuigen hoe gemakkelijk je van een vrouw vol zelfvertrouwen in een bang en onderdanig muisje kan veranderen. Aan de hand van de commentaar van een maatschappelijk assistente worden de verhalen ook in een ruimere context geplaatst.

Jacqueline Goossens en Bart Michiels

Dit is niet New York. De iconen voorbij

Van Halewyck

Er is al veel geschreven over New York, onder meer door freelancejournaliste Jacqueline Goossens. Maar bieden de toeristische trekpleisters wel een goed beeld van de stad? Die telt immers nog talloze buurten waar toeristen ver te zoeken zijn, en talrijke prachtige maar verwaarloosde gebouwen die nooit in een reisgids belanden. Zelf al jaren inwoner van de metropool is Goossens de perfecte gids om de minder bekende delen van New York onder de loep te nemen. Ze doet dat in korte, persoonlijk getinte en boeiende beschrijvingen, die ook voor het oog tot een lust worden gemaakt door prachtige foto's van Bart Michiels. Die belichten een andere kant van New York, niet alleen door de gekozen locaties, maar ook door het vroege of late tijdstip van de opnames, die de stad soms van drukke metropool tot uitgestorven oord lijken te transformeren. De auteurs beseffen wel degelijk dat ook dit niet het 'echte' New York is. Maar ze schetsen wel een beklijvende momentopname van deze immer tot de verbeelding sprekende plaats.

Veelzijdige telefoon met gps

De **A702** van **Mio** wil een echte smartphone zijn. Dat merk je aan de vorm en het numeriek toetsenbordje. Het besturings-systeem, Windows Mobile 6, vinden we echter toch nog altijd niet echt heel geschikt voor pure telefonie. Gelukkig zitten er op het toestel zelf knoppen waarmee je meteen een gesprek kunt opstarten of afsluiten.

Naast telefoon is dit natuurlijk ook een PDA, waarmee je je agenda en contacten kunt bijhouden, e-mailen en surfen. Voor deze laatste activiteiten heb je WiFi en eventueel een GSM dataverbinding, maar helaas blijft die beperkt tot Edge, geen HSDPA. Met de 3,2 megapixel camera en flits kan je redelijk goede foto's maken.

Het belangrijkste voordeel aan het toestel is wellicht dat het ook een goed navigatietoestel is: het heeft een goede GPS ontvanger, en standaard Mio-Map V3.3 navigatiesoftware. Die biedt quasi hetzelfde als die op de pure navigatietoestellen van Mio. Alleen het schermje is wat klein om een goede kaart of extra informatie te tonen. We vonden het toestel ook wel vrij traag om de navigatiesoftware op te starten, hoewel je daar tijdens het navigeren geen last van hebt.

www.mio-tech.be



Windows Home Server van Fujitsu-Siemens

Met het **Window Home Server** concept wil **Microsoft** een thuisversie bieden van een klassieke server. Microsoft verkoopt de server alleen aan fabrikanten van totaaloplossingen. Een daarvan is **Fujitsu Siemens**, dat onder de naam **Scaleo Home Server** een eerste toestel uit heeft. In het toestel is plaats voor vier harde schijven. Standaard krijgt het toestel een schijf van 500 GB mee, maar deze capaciteit kan makkelijk worden uitgebreid. Er kunnen zelfs externe harde schijven via USB 2.0 of eSATA mee verbonden worden.

Je hoeft niet veel te doen om de Scaleo te installeren: gewoon met je netwerk verbinden, en software installeren op de pc's die er direct contact mee moeten kunnen maken. Standaard staan er mappen voor documenten, muziek, en beelden op. Iedereen binnen het netwerk met de juiste rechten kan hier bestanden op zetten of afhalen. Daarnaast is er nog een publiek gedeelte. Hier kan je alles opzetten wat je via het internet wilt delen. Je kunt instellen welke mensen aan deze bestanden kunnen en wie niet. Je kunt zelf ook via het internet aan je eigen mappen, uiteraard beveiligd via een paswoord en mits je een geschikte router hebt. De Home Server is daarnaast ook bedoeld om backups te maken.

Een toestel als de Scaleo is dan wel voornamelijk voor thuisgebruik bedoeld, het is zeker ook geschikt voor zelfstandigen of omgevingen waar wel behoefte is aan een server om bestanden te delen of om back-ups te maken, maar waar men niet de kennis of het budget heeft om een 'gewone' server of NAS te installeren.

www.fujitsu-siemens.com



Nieuwe topper bij TomTom

De navigatiesector begint wat vermoeidheidsverschijnselen te vertonen, maar de marktleider probeert aan zet te blijven door met toestellen uit te blijven komen die nieuwe functies of extra's bieden. De nieuwe topreeks is de **Go 930**. Een handige nieuwigheid hier is dat je bij (ingewikkelde) rijstroken en afritten een heel realistisch beeld krijgt voorgeschoteld van de situatie, en waar je precies moet rijden. Een nieuwe technologie om routes te berekenen houdt rekening met zaken als verkeerslichten of rotondes, en zelfs met de verkeerssituatie op werkdagen of in het weekend. Zo kun je een heel realistische inschatting van de rijtijd maken. Op kortere afstanden hebben we daar niet veel van gemerkt, maar voor langere trajecten zou dit wel nuttig kunnen zijn. De namen van steden of straten kan je ook via spraakherkenning selecteren, wat in de praktijk vrij goed werkt. Omgekeerd kan je ook een stem kiezen die straatnamen en dergelijke via tekst-naar-spraak technologie redelijk verstaanbaar uitspreekt. Opmerkelijk is ook de ingebouwde FM zender: je kunt je autoradio hier op afstemmen, en zo de instructies via het geluidssysteem van de auto beluisteren.

Bij de **Go 930 HD Traffic** zit ook een ontvanger om via RDS-TMC verkeersinformatie te ontvangen. Met 499 euro blijft dit een duur toestel, maar je krijgt er wel flink wat functies en kaarten voor zowat heel Europa en Noord-Amerika voor.

www.tomtom.be



GOD EN KLEIN PIERKE

een estafettecolumn van Dietert Bernaers
(Het Laatste Nieuws)

dEUS mag dan God zijn in België, ik heb geen zin in de status van Klein Pierke. Ziezo, dat is eruit. Nu even wat verduidelijking.

Bij de release van de nieuwe cd *Vantage Point* had de platenfirma van de grootste vaderlandse rockgroep het volgende briljante idee uit zijn marketinghoed getoverd: de Belgische journalisten mochten Tom Barman komen interviewen over de cd, maar ze moesten op voorhand een papier ondertekenen waarbij ze beloofden niets te publiceren voor een afgesproken datum. Geen quotes en ook geen recensies. Op straffe van een boete van 25.000 euro.

Alle aanwezige collega's ondertekenden het papier. Wellicht omdat ze op dat moment een beetje verrast waren en zich in een regelrechte 'catch 22'-positie bevonden (OF een nodeloos dwingend contract ondertekenen OF geen interview).

Dat iedereen uiteindelijk zijn handtekening heeft gezet, kan ik dus enigszins begrijpen. Maar kunnen we hier en nu afspreken dat we zo iets nooit meer doen? Dat we ons nooit nog als Klein Pierke laten behandelen?

Ik kan bijna niet meer wachten tot de volgende slimmerd uit de muziekindustrie zo'n wurgcontractje tevoorschijn tovert. Uitgaande van de onderlinge solidariteit die we hier twee zinnen geleden hebben afgesproken (ja, toch?), worden er dus geen interviews afgenomen als dat gebeurt. Benieuwd hoe lang het zal duren eer de platenfirma in kwestie zijn nauwkeurig opgestelde A4'tjes in de versnipperaar mikt. Ik gok op: net lang genoeg om een koffietje te gaan halen.

Kunnen embargo's in de journalistiek dan nooit? Tuurlijk wel, maar daar moet dan een wezenlijke reden voor zijn. Dat hoeft zelfs niets levensbedreigends of iets van een internationale omvang te zijn. Het is nogal logisch dat je – ik geef maar een voorbeeld – de uitslag van *Superhond* niet bekendmaakt voor de finale op tv is geweest. Je gaat het kijkplezier van honderdduizenden kijkers niet vergallen.

Maar als de achterliggende reden voor een embargo pure marketing is, dan kan voortaan iedereen wat mij betreft de



boom in. Voor zover ik weet, doe ik aan journalistiek en verplicht mijn officiële perskaart me om ver weg te blijven van commerciële activiteiten.

"Jamaar, wij hebben jullie nodig, maar omgekeerd toch ook", zeggen die lui van de muziekindustrie dan altijd. Ze proberen het mij al 15 jaar wijs te maken, en al die tijd heb ik hen gezegd dat ze dwalen. Een goede journalist kan naar eigen aanvoelen ingaan op een uitnodiging van een platenfirma, maar hij heeft die zeker niet nodig. Als ik Tom Barman een dringende vraag wil stellen, bel ik hem zelf wel. Of zijn management. En als Barman geen tijd of geen zin heeft, dan verzijn ik wel een andere invalshoek. Creativiteit en journalistiek moeten op de eerste plaats komen, niét de agenda van de commercie.

Platenfirma's hebben journalisten uiteraard wél nodig. De cd-verkoop en de omzetten zijn zo dramatisch gezakt dat ze er alles aan doen om zoveel mogelijk *free publicity* te versieren. Te begrijpen, maar het waanzinnige akkefietje rond dEUS geeft aan dat die firma's nog steeds niet met hun tijd mee zijn. Dat ze nog vanuit het oude, door de introductie van het internet compleet voorbijgestreefde *business model* denken. Het schip vergaat met man en muis maar het orkest speelt verder, alsof er niets aan de hand is. En wat ik hoor, klinkt verschrikkelijk vals.

Universal – verdorie, ik was van plan ze niet één keer te noemen – heeft helaas door alle heisa rond dEUS nog nooit zo veel *free publicity* rond de release van een Belgische cd gehad als nu. Ik mag van harte hopen dat dit niet hun bedoeling van meet af aan was. Want mocht dat waar zijn, dan moet ik even om de braakemmer, vrees ik.

Niet geheel onbelangrijk, ondertussen die cd eens goed beluisterd. Uitstekende plaat. Maar 25.000 euro zou ik er nooit aan geven.

Bij deze geef ik de estafettecolumn door aan Sylvia Van Driessche, adjunct-hoofdredacteur van *Joepie*.

De **Vlaamse krantenmarkt** beleeft vrij stabiele tijden. Dat blijkt uit de CIM-cijfers voor het eerste kwartaal van 2008. Dagelijks gingen gemiddeld 937.295 dagbladen over de toonbank, dat is een half procentje minder dan in dezelfde periode vorig jaar.

Gingen vooruit: *De Tijd* (+ 4 pct. tot 38.518 exemplaren), *Het Nieuwsblad* (+ 2,5 pct. tot 202.751 exemplaren) en *De Morgen* (+ 1,4 pct. tot 54.827 exemplaren). Bleven ongeveer gelijk: *De Standaard* (- 0,5 pct. tot 90.214 exemplaren), *Het Laatste Nieuws* (- 0,4 pct. tot 284.147 exemplaren) en *Het Belang van Limburg* (met 98.406 exemplaren). Gingen achteruit: *Gazet van Antwerpen* (- 4 pct. tot 104.159 exemplaren) en *Het Volk* (- 8 pct. tot 64.273 exemplaren).

Veruit de grootste krant van het Vlaamse land blijft dus *Het Laatste Nieuws*, ook wanneer de oplages van *Het Nieuwsblad* en *Het Volk* door haar opgeslorpte *Volk* worden samengeteld. In het segment van de 'kwaliteitskranten' blijft *De Standaard* royaal marktleider.

Aan Franstalige kant oogt het plaatje negatiever, met een duidelijke terugval voor alle titels op die van Sud Presse na.

Het was een vruchtbare **Dag van de Persvrijheid** op 3 mei dit jaar. De VJ lanceerde een digitale nieuwsbrief, die ze elke maand in de mailboxen van de leden wil droppen. De *newsletter* moet - complementair met het papieren magazine dat u nu in handen heeft - de Vlaamse journalisten nog beter op de hoogte houden van de dingen die hen aanbelangen.

Nog op 3 mei lanceerde het Fonds Pascal Decroos zijn nieuwe website mediakritiek.be. Het motto - **mediakritiek** is te belangrijk om alleen maar aan mensen van de media over te laten - is geleend van hoogleraar Luc Huyse. Hij is overigens peter van het initiatief, en zal mee instaan voor de kwaliteitsbewaking ervan.

Marc Helsen, tot eind 2006 aan de slag bij *Het Nieuwsblad*, staat vanaf 1 juni op de payroll van Concentra.

Datzelfde **Concentra** drukt sinds deze maand een deel van de oplage van de

Duitse krant Bild, de grootste krant van Europa. Na *The Wall Street Journal Europe* gaat het om het tweede belangrijke internationale drukorder voor Beringen.

Het belette **De Persgroep Publishing** niet om half mei met enig feestgedruis haar Eco Print Center in Lokeren officieel in te huldigen. Ondermeer Guy Verhofstadt en Herman De Croo waren erbij.

Tony Verhaeghe (zie DJ van maart) verkaste van *Het Nieuwsblad* - waar hij coördinator was - naar *Het Laatste Nieuws*.

En **Vincent Douchy** is overgestapt van *Metro* naar *Het Nieuwsblad*.

Kurt Tuerlinckx is weg bij *Gazet van Antwerpen* en werd op 19 mei verantwoordelijk voor de strategische communicatie van het Havenhuis in de Selecta (wat nog niet hetzelfde is als woordvoerder). Vanzelfsprekend beëindigt Kurt daarmee ook officieel zijn bestuursmandaat bij de VJ.

Bij deze aan Kurt een welgemeende dank voor de vele jaren van inzet voor de journalistieke zaak.

Kurts plaats als vertegenwoordiger van de regio Antwerpen-Limburg in de VJ-bestuursraad is momenteel nog vacant. Het nieuwe bestuur van de betrokken afdeling zoekt naar een waardige vervanger.

Intussen is **Dany Vileyn** van *Brussel Deze Week* toegetreten tot de VJ-bestuursraad als vertegenwoordiger van de magazinejournalisten. De Raad van Bestuur aanvaardde zijn toetreding onder het klassieke voorbehoud van bekrachtiging door de volgende algemene ledenvergadering.

Bij datzelfde *Brussel Deze Week* is **Anne Brumagne** hoofdredacteur geworden in opvolging van Dirk Volckaerts. Anne was er al verantwoordelijk voor het magazine *Agenda*.

Vreemd dat Yves Leterme nu nog geen goeie relaties heeft met de pers, met al die ex-journalisten op zijn kabinet. Na Mark Deweerdt (*ex-De Standaard*, *ex-De Tijd*) en Mark Van de Voorde (*ex-Kerk en Leven*) werkt nu ook **Luk Van Eynen** (*ex-De Standaard*, *ex-De Juristenkrant*) voor de premier. De jongste vier jaar was Luk woordvoerder van de Commissie voor Bank- en Financiewezen.

Minister van Migratie Annemie Turtelboom (Open VLD) dan weer heeft op haar kabinet versterking gekregen van **Rolf Falter** (*ex-De Standaard*, *ex-De Tijd*).

Evalueren moet je leren. Dat heeft de hiërarchie bij de VRT nu hopelijk ook door. De schade die sommige chefs hebben aangericht door onbegrijpelijke en soms geheel misplaatste personeelsbeoordelingen, is nog niet te overzien.

Jos Van den Bergh, maker van cultuurprogramma's bij de Nederlandse VPRO en onze Canvas, gaat aan de slag bij het Muhka in Antwerpen. Daar wordt hij coördinator van de programmering.

Sommige mensen weten van geen ophouden. Ex-radiojournalist **Guy Poppe**, met pensioen bij de VRT, is momenteel een maand voor een radiostation in Oeganda aan het werken.

Openbaarheid van bestuur is zoals democratie: je moet het afdwingen, elke dag opnieuw. Dat ondervond niet enkel journaliste Marleen Teugels (zie pagina 12) maar ook collega **Joris Van der Aa** van *Het Laatste Nieuws*. Toen hij bij het Antwerpse stadsbestuur een rapport over prostitutie opvroeg, kreeg hij eerst het deksel op de neus.

Van der Aa tekende protest aan bij de Beeroepsinstantie inzake Openbaarheid van Bestuur, en die stelde hem in het gelijk. Het Antwerpse stadsbestuur moet hem het gevraagde rapport bezorgen, zij het na de weglating van de namen van geïnterviewde sekswerkers.

Het is eens wat anders: freelancejournaliste **Helena Heylen** heeft Quickstepbaas Patrick Lefevere voor de rechtbank gedaagd. Helena, die enige tijd geleden een ruchtmakend interview in de wacht sleepte met Tom Boonen, neemt het niet dat Lefevere rondbazuurt dat ze er enkel op uit was om met de coureur naar bed te gaan.

En bij landskampioen in het voetbal **Standard** hebben ze beslist voorlopig niet meer met de RTBF te praten. De reden is dat de openbare zender de dag na het behalen van de landstitel ook nog eens herinnerde aan de onfrisse dossiers waarin Standard-topman D'Onofrio betrokken is.



maanden te gast bij een Nederlandse krant, tijdschrift, radio, televisie of persbureau

Periode: 6 oktober – 27 november 2008
Beurs: 3.000 euro

Voor de zesde keer hebben zes Vlaamse journalisten de kans om deel te nemen aan de Vlaamse-Nederlandse Journalistenuitwisseling (VNJU). Het verblijf bij een Nederlands medium duurt twee maanden, van 6 oktober tot en met 27 november 2008. Het kan gaan om een krant, tijdschrift, persbureau, radio- of tv-zender. Niets belet de uitgestuurde journalist om behalve voor het Nederlandse gastmedium ook nog voor het eigen Vlaamse medium te blijven schrijven of produceren. Het project wordt – wat de Vlaamse kant betreft – gefinancierd door de Vlaamse Overheid en georganiseerd door de VVJ.

Voorwaarden

Journalistiek talent, minstens 3 jaar journalistieke ervaring, internationaal georiënteerd en bijzondere interesse voor Nederland.

Beurs

Deelnemers krijgen een beurs van 3.000 euro voor het dekken van de reis- en verblijfskosten. (Van het gastmedium krijgt men geen vergoeding.)

Sollicitatie/deadline

Geïnteresseerden stellen een dossiertje samen met hun contactgegevens en een motivatiebrief. Er wordt van uitgegaan dat men – voor zover nodig – de gepaste toestemming om aan de uitwisseling deel te nemen heeft verkregen van zijn hoofdredactie.

Ze sturen dit tegen ten laatste vrijdag 27 juni 2008 naar
VVJ – VNJU - Residence Palace blok C
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
info@journalist.be

Beoordeling/verdere timing

Een onafhankelijke beoordelingscommissie zal begin juli 2008 de selectie uitvoeren en met de geselecteerden overleggen over het gewenste gastmedium in Nederland.

Uitwisseling

Maandag 6 oktober – donderdag 27 november 2008
Een inleidend seminarie vindt plaats op vrijdag 3 oktober in Den Haag, een afsluitend seminarie wordt gehouden op vrijdag 28 november in Brussel.

Informatie en contact

VVJ – VNJU
Tel. 02/235.22.70 - info@journalist.be

